

सैंपल पेपर

२०१९-२०

कक्षा- अष्टम

विषय- संस्कृत

अवधि -३ घंटे

पूर्णांक -८०

निर्देश- १. अस्मिन् प्रश्न पत्रे चत्वारि खंडानि सन्ति क,ख,ग,घ।

२. सर्वेषाम् प्रश्नानाम् कुरुत।

खण्ड क

अपठित गद्यांश

प्र० १. अधोलिखित गद्यांशम पठित्वा उत्तरत ।

१. पुरा दुष्यंतस्य पुत्रः भरतः नाम महान् प्रतापी राजा आसीत् । तस्य नाम्ना एव अस्माकं देशस्य नाम भारतं इति अभवत्। भारतं अस्माकम् मातृभूमि अस्ति। भारतं अस्माकं प्राणैः अपि प्रियतरम्। वयं अत्र वसामः खादामः जीवनस्य च सर्वम् सुखं च प्राप्नुमः। अस्य प्राचीनं नाम आर्यावर्तः आसीत् ।

१. एक पदेन उत्तरत ।

(.५ x ४=२)

क. राजा दुष्यंतस्य पुत्रः कः आसीत् ?	(भारतः ,भरतः)
ख. भरतः कीदृशः राजा आसीत्?	(कामी ,प्रतापी)
ग. कस्य नाम्ना अस्माकं देशस्य नाम भारतं इति?	(तस्य ,भरतस्य)
घ. भारतं अस्माकं कैः अपि प्रियतरम्?	(सुखेन ,प्राणैः)

२. पूर्ण वाक्येन उत्तरत ।

(१ x १ =१)

क. वयं भारते किम् प्राप्नुमः?

३. यथानिर्देशम् उत्तरत ।

(.५ x ४=२)

क. 'प्रतापी राजा' अनयोः विशेष्यम् विशेषणं च किम्?

ख. 'देशस्य', 'अस्माकं' इति पदे विभक्ति किम् ?

खंड -ख

प्र०२. मञ्जूषायाम् प्रदत्तशब्दैः अस्मिन् पत्रे रिक्त स्थाने पूरयत।

(५x१०=५)

(भवतः, प्रणामाः, तत्रास्तु, शुभकामना, पठित्वा, सदस्यानाम्, मनः, सफलताम्, परीक्षायां, परिश्रमस्य)

संस्कृत विद्यालय :

वाराणसीतः

तिथि - २८ . ०२ . १९

प्रिय राजेशः ,

नमस्कार ।

अत्र कुशलं ———|भवतः पत्रं ———जातं यत् भवान् ———प्रथमं स्थानं प्राप्तवान् । इदं
जात्वा————प्रफुल्लम् जातं । एतत् सर्वं तव ———फलम् एव । मम परिवारस्य सर्वेषां————पक्षतः
भवते वर्धापनानि । भवान् उत्तरोत्तरम् ———प्राप्नोतु एषा अस्माकं ———|मातृपितृचरणेषु————|
————सुहृद् ,

निशीथः / निशिः

प्र.३. निम्न चित्रं दृष्ट्वा वर्णनं मञ्जूषा प्रदत्त शब्दानाम् सहायता पञ्च वक्येषु लिखत ।

(१x५=५)

मञ्जूषा—
(पर्वतानि,
खगाः,
तरीतिमा,
पुष्पाणि,
तरन्ति,
उड्डयन्ति,
नौकाः
तिरिन्निक्ता)

प्र०४. संस्कृते अनुवादं कुरुत ।

(१x५=५)

क. मैं खेलता हूँ ।

ख. तुम सब कहाँ जाते हो ?

ग. वह किसान है ?

घ. सूर्य उदय होता है ।

ड. बालिकाएँ पढ़ती हैं ।

खंड-ग

प्र० ५. निर्देशानुसार उत्तर दीयताम ।

(५x१८=९)

- क. गुरु शब्द रूप प्रथमा विभक्ति द्वितीया विभक्ति च समस्त वचने लिखत ।
ख. लिख् धातु रूप लोट् लकारे प्रथम पुरुषे मध्यम पुरुषे च समस्त वचने लिखत
ग. लिख् धातु रूप लट् लकारे प्रथम पुरुषे मध्यम पुरुषे च समस्त वचने लिखत

प्र० ६. वचन परिवर्तनं कुरुत ।

(१x४=४)

- क. सा वस्त्राणि धारयति । (बहुवचन)
ख. नागरिकाः नृत्यं कुर्वन्ति । (एक वचन)
ग. अहम् प्रसन्नः अभवं । (द्विवचन)
घ. यूयं स्वागतम् कुरुत । (एकवचन)

प्र० ७. रिक्त स्थानानि पूरयत ।

(५x४=२)

- क. अलम् ——— (कोलाहल)
ख. बालः ——— विभेति (सर्प)
ग. ——— ऋतेः न मुक्तिः (ज्ञान)
घ. ——— नमः (गणेश)

प्र० ८. समासिक पदम् कुरुत

(१x३=३)

- क. भयात् भीतः इति ख. देवस्य आलयः इति ग. स्वर्गात् पतितः इति

प्र० ९. निम्नलिखित संख्याः संस्कृते लिखत

(५x६=३)

७, १३, २०, ३७, ४४, ४८

प्र० १०. शुद्ध अशुद्ध पदम् चित्वा लिखत ।

(५x४=२)

- क. _____ परितः बालाः क्रीडन्ति । (वृक्षस्य / वृक्ष)
ख. _____ मोदकं रोचते । (महयम्/माम)
ग. त्वं किम् _____ । (करोति/करोषि)
घ. उन्नतान् _____ पश्य । (पर्वतान्/पर्वत)

प्र० ११. लकार परिवर्तनं कुरुत ।

(१x३=३)

- क. त्वं ध्यानेन पठसि (लङ् लकारे)
ख. सः प्रसिद्धः विद्वानः अस्ति (लृट् लकारे)
ग. सदा सत्यम् मधुरं च वदत (विधिलिङ् लकार)

प्र०१२. पद परिचयं कुरुत। (केवल मूल शब्द एवं वचन)
प्रश्नानाम् ; सूत्रैः, नगरस्य , गणिते

(.५x८=४)

प्र०१३. निम्नलिखित प्रश्नान् उत्तरत

क.अव्यय पदम् लिखत

(.५x४=२)

(तत्र , कुतः ,यदा, परितः)

क. यत्र धूमः ————वह्निः ।

ख. त्वं————आगच्छसि ?

ग. ग्रामं ————वृक्षाः आसन्।

घ. ————सूर्यः उदेति तदा प्रकाशः भवति।

प्र०१४. प्रकृति प्रत्यय विभागम् कुरुत (मूल शब्द ,प्रत्यय)
हसित्वा , कथनीय , द्रष्टुम्

(.५x६=३)

प्र०१५. विपरीतार्थक शब्दान् लिखत।

(.५x४=२)

प्रसिद्धः ,यदा ,उत्तल ,समानः

प्र०१६. उचित शब्देन पूर्यत एवं पुनः पूर्ण वाक्येन लिखत ।

(१x४=४)

क. तेन पुस्तकानि ————(पठति ,पठ्यन्ते)

ख. तैः कथां ————(पठन्ति ,पठ्यते)

ग. छात्रया पाठः ————(स्मर्यते ,स्मर्येते)

घ. राजा सः ————(दृश्यते, पश्यते)

प्र०१७. संस्कृत समयम् लिखत ।

(.५x४=२)

क. ८ :०० ————वादनं

ख. ४ :३० ————वादनं

ग. २ :१५ ————वादनं

घ. ६ :४५ ————वादनं

खंड-घ

प्र०१८. गद्यांशम् पठित्वा प्रश्नं उत्तरत।

जनवरी मासस्य मध्ये यदा सूर्यः उत्तरायणम् भवति तदा असम प्रदेशे माघ बीहू उत्साहेन सम्पाद्यते ?त्रयोदश जनवर्याः पंजाब प्रान्ते लोहड़ी उत्सवः अग्निप्रज्वालयेन मन्यते। चतुर्दश जनवर्या उत्तर भारते 'मकर संक्रांतिः'पर्वः नदीषु स्नानेन सूर्यं नमस्कारेण च सम्पाद्यते।

१. एक पदेन उत्तरत । (५×२=१)

- क. सूर्यः कदा उत्तरायणं भवति ?
ख. माघ बीहू कुत्र सम्पाद्यते ?

२. पूर्ण वाक्येन उत्तरत । (१)

- क. जनवरी मासे के पर्वाः भवन्ति ?

३. निर्देशानुसारेण कार्यं कुरुत । (५×४=२)

- क. नदीषु पदस्य पद परिचयं लिखत ।
ख. त्रयोदश एवं मासस्य पदयोः अर्थम् लिखत ।

प्र०१९. शब्दार्थः लिखत (५×४=२)

चणकः, वर्णचूर्णम्, अद्यत्वे, रश्मयः

प्र०२०. निम्नलिखित प्रश्नान् उत्तरत ।

१. एक पदेन उत्तरत । (५×६=३)

- क. भारतं कीदृशम् देशम् अस्ति ?
ख. असम प्रदेशस्य प्रमुखं पर्वं किम् अस्ति ?
ग. यास्काचार्यः कस्य ग्रंथस्य रचनाम् अकरोत् ?
घ. लोभः कस्य कारणं ?
च. उपग्रहस्य किम् नाम ?
छ. नीतिशतकस्य रचयिता कः ?

२. पूर्ण वाक्येन उत्तरत । (१×३=३)

- क. नृपस्य पुत्री कुत्र उपाविशत् ?
ख. नृपः मायादासः कीदृशम् जीवनं यापनम् करोति ?
ग. श्रवणः कस्याः निर्माणं अकरोत् ?

३. रिक्त स्थान पूर्तिं कुरुत । (५×६=३)

(निरुक्त, अग्निः, दुखस्य, वैश्वानरः, रोदितुम्, परावर्तिता)

- क. पिपासया पीडितः नृपः -----आरभत ।
ख. लोभः -----कारणं ।
ग. सः -----नाम्ना एकस्य ग्रंथस्य रचनाम् अकरोत् ।
घ. अवतलदर्पणेन सूर्यस्य रश्मयः -----भवन्ति ।
च. सः -----इति शब्दस्य व्याख्याम् अकरोत् ।
छ. सूर्यः ----- च द्वौ समानौ स्तः ।

प्र०२१. मंजूषाया सहायतया अन्वय कुरुत (संचयात, अपूर्वः, वृद्धिम, तव)

(५x४=२)

भारति -----अयं कोशः कः अपि -----विद्यते

व्ययतः-----आयाति -----क्षयमायाति ।